

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 585/2023-8

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **obce Udiča**, IČO 00 317 853, zastúpenej JUDr. Róbertom Faturom, advokátom, Centrum 18/23, Považská Bystrica, proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 5 Cdo/174/2022 a jeho rozsudku z 29. júna 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 29. septembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom a rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté rozhodnutie zrušiť, vec vrátiť na ďalšie konanie, priznať jej finančné zadostučinenie 5 000 eur a náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. V spore vedenom na Okresnom súde Bratislava II sa sťažovateľka ako žalobkyňa domáhala uloženia povinnosti žalovanému [REDACTED] (ďalej len „žalovaný“) zaplatiť jej jednorazovú náhradu 5 000 eur za nútené užívanie nehnuteľnosti v jej vlastníctve. Svoj nárok sťažovateľka odvodzovala zo zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v platnom znení (ďalej len „zákon č. 351/2011 Z. z.“). Okresný súd rozsudkom č. k. 19C/72/2013-162 z 12. novembra 2013 vyhovel žalobe a zaviazal žalovaného na zaplatenie žalovanej sumy a trov

konania. Vychádzal zo zistenia, že žalovaný postavil na pozemku vo vlastníctve sťažovateľky stožiar a umiestnil na ňom technológiu pre poskytovanie služieb verejnej elektronicko-komunikačnej siete. Podľa zmluvy o nájme z 20. apríla 1999 žalovaný užíval pozemok sťažovateľky do 31. decembra 2012 a platil dohodnuté ročné nájomné 25 000 Sk (829,85 eur). Po uplynutí dohodnutej doby nájmu sťažovateľka listom požiadala žalovaného o uzavretie dohody o určení jednorazovej odmeny za nútené obmedzenie užívania pozemku, ktoré malo vzniknúť 1. januára 2013. Na takto ustálený skutkový stav okresný súd uplatnil § 66 ods. 5 zákona č. 351/2011 Z. z. a, odkázuc na § 12 zmluvy o nájme, konštatoval, že žalovaný nesplnil zmluvnú povinnosť po ukončení nájmu vykonať demontáž stožiara. Uplynutím doby 6 mesiacov od zániku nájomnej zmluvy, teda ku 31. júlu 2013, sťažovateľke ako vlastníčkovi pozemku vzniklo právo na jednorazovú primeranú náhradu za nútené obmedzovanie užívania nehnuteľnosti, ktorú okresný súd považoval za primeranú v žalobou uplatnenej sume.

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v poradí druhým rozsudkom č. k. 2Co/15/2018-234 z 23. marca 2022 rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu zamietol a sťažovateľku zaviazal na náhradu trov konania. Vychádzal zo skutkových zistení okresného súdu, považujúc za rozhodujúce uzatvorenie zmluvy o nájme medzi sťažovateľkou a žalovaným, nestotožnil sa ale so záverom okresného súdu, že až skončením nájomného vzťahu žalovaný obmedzil sťažovateľku vo výkone jej vlastníckych práv, a teda nastal právny stav predpokladaný § 66 ods. 5 zákona č. 351/2011 Z. z. Keďže telekomunikačné zariadenie na pozemku sťažovateľky bolo vybudované v rokoch 1999 – 2000, podlieha stav spojený so vznikom oprávnenia a povinnosti žalovaného k nehnuteľnosti sťažovateľky pod právny režim zákona č. 110/1964 Zb. o telekomunikáciách v znení zákona č. 150/1992 Zb. (ďalej len „zákon o telekomunikáciách“). Z neho vyplýva, že žalovanému ako organizácii prevádzkujúcej verejnú telekomunikačnú sieť a v jej rámci aj technické zariadenie vzniklo momentom jeho zriadenia zákonné právo užívať pozemok sťažovateľky na prevádzkovanie svojej činnosti. To, že strany sporu si vzájomný vzťah spojený s vybudovaním telekomunikačného zariadenia upravili nájomnou zmluvou, nemôže zmeniť právnu skutočnosť vzniku vecného bremena momentom splnenia podmienok podľa § 12 ods. 1 zákona o telekomunikáciách v prospech žalovaného, resp. posunúť vznik zákonného vecného bremena k momentu zániku nájomného vzťahu. Nájomný vzťah a vecné bremeno pri zhodnom predmete užívania nemôžu existovať popri sebe. V súdnej veci preto k nútenému obmedzeniu práv sťažovateľky ako vlastníka pozemku nedošlo až momentom zániku nájomného vzťahu, ale momentom zriadenia a prevádzkovania telekomunikačného zariadenia v roku 1999 – 2000, čomu existencia nájomného vzťahu nemohla zabrániť. Sťažovateľka o výkone práva žalovaného vedela, rozsah oprávnenia žalovaného nebol sporný, čo dokumentuje uzavretie a obsah nájomnej zmluvy. Povinnosti vlastníka pozemku strpieť zákonom o telekomunikáciách zriadené vecné bremeno v prospech zriaďovateľa a prevádzkovateľa telekomunikačného zariadenia (§ 12 ods. 1 a 3) korešponduje právo vlastníka pozemku na primeranú peňažnú náhradu. Sťažovateľka mala povinnosť uplatniť v súdnom konaní nárok na primeranú náhradu do 12 mesiacov odo dňa, keď k obmedzeniu užívania nehnuteľnosti došlo (§ 12 ods. 6 zákona o telekomunikáciách), inak nárok zaniká. Sťažovateľka si nárok na jednorazovú náhradu uplatnila žalobou z 18. januára 2013, teda zjavne po uplynutí jednoročnej prekluzívnej lehoty, ktorej začiatok plynutia je spojený so zriadením a prevádzkovaním telekomunikačného zariadenia žalovaným v roku 1999 – 2000.

4. Dovolanie sťažovateľky podané proti rozsudku krajského súdu najvyšší súd napadnutým rozsudkom zamietol. K sťažovateľkou vytýkanej vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) spočívajúcej v zmene rozhodnutia krajským súdom bez zopakovania (doplnenia) dokazovania uviedol, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté prvoinštančné rozhodnutie, ak je toho názoru, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takomto prípade je to, že odvolací súd sám opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje ku skutkovému stavu odlišnému od skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, tvoriacemu podklad pre rozhodnutie v danej veci. V prejednávanom spore krajský súd z dokazovania vykonaného okresným súdom odlišné skutkové závery nevyvodil, nebolo teda potrebné, aby vo veci vykonal akékoľvek dokazovanie (zopakoval ho alebo doplnil). Napokon samotný dovolateľ uviedol, že krajský súd dospel bez zopakovania dokazovania k nesprávnemu právnemu názoru.

III.

Argumentácia sťažovateľky

5. Podľa sťažovateľky krajský súd po zrušení jeho rozhodnutia dovolacím súdom postupoval vo veci bez nariadenia pojednávania, vypočutia účastníkov konania, prípadne doplnenia dokazovania aj napriek tomu, že neboli splnené podmienky pre postup podľa § 388 CSP. Krajský súd mal postupovať podľa § 389 CSP, teda rozhodnutie okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, resp. doplniť dokazovanie, a to vzhľadom na skutočnosť, že v prvoinštančnom konaní bolo dokazovanie smerované k hodnoteniu časového momentu po ukončení nájomnej zmluvy, t. j. po dátume 1. januára 2013, a to v intenciách vtedy aktuálneho právneho stavu – § 66 ods. 5 zákona č. 351/2011 Z. z., a nie zákona o telekomunikáciách. Pokiaľ v minulosti bolo obmedzené užívanie pozemku vo vlastníctve sťažovateľky na základe zmluvy, ktorá jasne deklarovala úmysel a vôľu zmluvných strán, nemôže byť takýto stav nahradený názorom odvolacieho súdu o posúdení tohto obmedzenia ako zákonného vecného bremena. Išlo by o právne posúdenie v rozpore so zisteným skutkovým stavom. Takýto právny názor krajského súdu je arbitrárny a smeruje k poškodzovaniu práv sťažovateľky. Právny názor krajského súdu a naň nadväzujúci napadnutý rozsudok zvýhodňuje pozície žalovaného v hmotno-právnych vzťahoch a obmedzuje vlastníkov pozemkov v uplatňovaní ich nárokov súdnou cestou, čo je stav nespravodlivosti a právnej neistoty.

6. Postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu došlo aj k porušeniu práva na pokojné užívanie majetku z dôvodu narušenia stavu právnej istoty sťažovateľky vo vzťahu k jej legitímnemu očakávaniu plnenia jednorazovej náhrady priznanej rozsudkom súdu prvej inštancie.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 31/05). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (podobne aj IV. ÚS 43/04).

8. Z napadnutého rozsudku vyplýva, že najvyšší súd sa s námietkou sťažovateľky pri rozhodovaní o jej dovolaní podanom podľa § 420 písm. f) CSP riadne zaoberal, aj sa s ňou meritórne vysporiadal (v bode 13.1) Dovolací súd poukázal na skutočnosť, že krajský súd nerevidoval skutkové závery okresného súdu (čomu zodpovedá aj bod 11 rozsudku krajského súdu), a preto nebolo nutné, aby opakoval dokazovanie realizované okresným súdom. Z dôvodov rozsudku krajského súdu je zjavné, že jeho zmeňujúci výrok je založený na odlišnom právnom posúdení veci, a síce na použití iného právneho predpisu, nie na zmene skutkových záverov. Krajský súd, uplatniac postup podľa § 382 CSP na skutkový stav zistený okresným súdom, použil iný právny predpis (zákon o telekomunikáciách, pozn.) účinný v čase, kedy k obmedzeniu sťažovateľky ako vlastníka dotknutého pozemku prvotne došlo. Preto hodnotenie najvyššieho súdu v bode 13.1 napadnutého rozsudku nie je ústavne spochybniteľné a nemožno mu vyčítať arbitrárnosť. Napokon sama sťažovateľka v ústavnej sťažnosti výslovne argumentuje, že zo strany krajského súdu ide „o právne posúdenie v rozpore so zisteným skutkovým stavom“.

9. Nemožno sa stotožniť ani s tvrdením sťažovateľky, že právny názor krajského súdu poškodzuje jej práva, zvyhodňuje pozíciu žalovaného, obmedzuje vlastníkov pozemkov, čoho dôsledkom je stav nespravodlivosti. Krajský súd správne podotkol, že výkon práva žalovaným, ktorý vzniesol námietku premlčania, v okolnostiach danej veci, keď obmedzenie práva sťažovateľky užívať svoj pozemok bolo kompenzované ekvivalentom nájomného po dobu 13 rokov, nevykazuje znaky nespravodlivosti.

10. Pretože ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľkou uplatnené námietky nie sú dôvodné, ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia čl. 46 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

11. Keďže vyslovenie porušenia hmotného práva sťažovateľky majetkového charakteru bolo v okolnostiach danej veci podmienené zistením porušenia základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie, k čomu nedošlo, nemožno z objektívneho hľadiska uvedený právny stav považovať za porušenie jej práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Ústavný súd v súvislosti s argumentáciou sťažovateľky dodáva, že stav právnej istoty sťažovateľka nemohla vyvodzovať z rozsudku okresného súdu, pretože právna istota môže byť nastolená len právoplatným rozhodnutím súdu. Aj v tejto časti je preto ústavná sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde zjavne neopodstatnená.

12. V sťažnostnom petite sťažovateľka namieta postup najvyššieho súdu v spojení s postupom krajského súdu a súčasne žiada zrušiť nielen napadnutý rozsudok najvyššieho súdu, ale aj rozsudok krajského súdu. Pritom na strane 1 ústavnej sťažnosti sťažovateľka uvádza ako porušovateľa len najvyšší súd. Aj v prípade, ak by ústavný súd považoval za porušovateľa aj krajský súd, musel by ústavnú sťažnosť odmietnuť pre nedostatok právomoci, keďže sťažovateľkou tvrdený nedostatok v postupe krajského súdu (nezopakovanie dokazovania) v rámci rozhodovania o dovolaní podľa § 420 písm. f) CSP meritórne preskúmal najvyšší súd a rozhodol o ňom.

13. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu